

van de Vassallen, absent latitant, Onse Partyen ende het gemeene beste niet, toegedaan weefende, haare Leenen van nieuws te verheffen, met exhibitie van de laatste Verlybrieven, omme geregistreert te worden den eed van getrouwigheid, ende sulks anders te doen als behoord, ende hun by Ons, ofte Onsen Steedhouder in Onse plaats, dewelke Wy meede het registreeren van deesen speciaal bevoelen hebben, voorgehouden sal worden: Willen meede, dat alle Practizynen ende Suppoosten in den Hage brengen sullen onder den Griffier van den Leenhove de Notulen van de Processen, hangende als nog voor het selve Hof onbeslist, omme voorts voldingt, ende ten vollen geïnstrueert weefende, ter geleegender tyd getermineert te moogen worden: Ende ten einde hier van niemand ignorantie en pretendere, ontbieden ende beveelen, dat deese teegenwoordige gepubliceert werde in alle Steeden en Plaatsen, daar men gewoon is publicatie te doen; autoriseerende voorts alle Officieren ende Justicieren, teegens de Gebreekigen ende Defaillianten te procedeeeren ende doen procedeeeren by aanvaardinge ende saisie van de Leenen der geener die gebreekelijk bevonden sullen worden den innehouden van deesen te volkoomen, alles ten profyte van het gemeene beste, want Onse intentie ende begeerte sulks is; des ten oirkonde hebben Wy deesen met Onsen naame geteekent, ende Ons secrete Zeegel daar beneevens laten drukken in Placaate.

Aldus gedaan tot Delft, op den derden dag van Maart, in den jaare Ons Heeren 1573.

Ondergeteekent,

Guillaume de Nassau.

Ende wat laager,

By bevel van sijne Excellencie,

Geteekent,

N. Bruninck.

WILHELM, &c. Den eersten geswooren Exploictier van de Kaamer van den Raade in Holland hier op versogt Saluit. Alsoo tot onderhoud ende welvaart van den Lande onder anderen van nooden is, dat de Koopmanschappen by de Ingezeetenen vry ende onbelet gehanteert werden, sonder nogtans dat het Land door uitvoeren van eenige Goederen ende Waaren, ende bysonder van Victuaille, eetbaare Waaren, daar van niet ontbloot en werde ende gebrek lyde; ende tot Onser kennisse gekoomen is, dat feedert de Publicatie van Onsen Placaate, van dato den tienden December laetstleeden, op de Koopmanschappen van de Victuaille gemaakt, groote merkelyke meenigte van Booter ende Kaas, soo op Licent, Passepoort ende oorlof, gegeeven by den geenen die in Steeden ende Vlekken van Holland Ons toegedaan van weegen de Staaten delfs Lands gecommitteert zyn geweest omme de Koopmanschappen en vertieringen van de Victuallien in het gros te doen, als andersints ende met sinistre practiquen uit den selven Lande van Holland vervoert, ende niet alleen den geenen die Ons ende de gemeene saake niet toegedaan zyn, maar ook onder verscheidele dexelen ende couleuren de openbaare Vyanden toegevoert geweest zyn, sulks dat ten lesten gechaapen waare, dat de Steeden ende Vlekken van Holland ende Zeeland, en andere Ons

Placaat van vrydom van de vertieringe van Victuaille en Eetwaaren, mits den Lande daar door geen gebrek en koo-me te lyden.

toegedaan, door de uitvoeringe van Booter, Kaas ende Zout, en diergelijke Victuallien, daar van gebrek foudén moogen lyden, ten zy daar inne met behoorlijke middelen voorfien waare; omme het welk te verhoeden, ende te gratificeeren de Ingezeetenen van Holland en Zeeland die de Koopmanschappen van Booter ende Kaas in het gros fullen willen hanteeren, hebben Wy by advis van die van den Raade ende ook van de Staaten des Lands ende Graaffchaps van Holland, geordonneert ende gestatueert, ordonneeren ende statueeren by deesen, dat van nu voortaan alle Ingezeetenen van Holland ende Zeeland binnen de Steeden ende Vlekken van den felven Lande Ons toegedaan, de Koopmanschappen ende vertieringe van Booter ende Kaas vry fullen moogen doen, sonder dat fy met de voornoemde Gecommitteerden voorts meer gehouden fullen zyn te handelen, blyvende niet te min het voorschreeve Placaat en alle andere Placaaten, in alle haare poincten in effeete ende vigeur: Verbiedende niet te min wel expreffelijk, dat niemant, wie hy zy, hem vervordere eenige Booter, Kaas, Zout ofte Hoppe te verkoopen, vervoeren, doen verkoopen ende vervoeren, directelijk ofte indirectelijk, buiten de Steeden ende Vlekken van Holland ende Zeeland, Buuren en Bommel Ons toegedaan zynde; ende dat tuffchen deesen tyd en den eerften dag van Mey eerstkoomende, ten waare het felve gefchiede met Onfen Oorlof, consent ende Paspoort by advis van die van de Staaten des Lands van Holland ofte haare Gecommitteerden daar van te verleenen; ende dit alle op de verbeurte van de Booter, Kaas, Zout ende Hoppe, dat bevonden fal worden contrarie van deesen, uit den voorfchreeven Lande van Holland ende Zeeland verkogt ofte vervoert, ofte omme te vervoeren gefcheept, ofte ook aan Uitheemsche Koopluiden, omme te vervoeren verkogt te zyn, ende foo verre de Booter, Kaas, Zout, ofte Hoppe vervoert werde, dat die niet te bekoomen en waaren, op de verbeurte van de waarde van het gunt contrarie den inhouden van deesen verkogt ende vervoert fal moogen zyn, dewelke men aan den Verkooper realijken ende met der daad executeeren fal, ende nog daarenbooven op arbitrale correctie, te appliceeren het eene derdendeel van de verbeurde Booter ende Kaas, of van de voorschreeve waarde van dien, tot proffyte van de gemeene faake, het tweede derdendeel tot proffyte van den Officier van de Plecke, ende het laatste derdendeel tot behoeve van den Aanbrenger; casseerende en te niete doende by deesen alle voorgaande Passepoorten van Ons, onse Capiteinen ofte Officieren, eenigfints op het nitvoeren der voorschreeve Victuaille voor dato van deesen verkreegen, die Wy niet en willen van waarde gehouden te worden langer dan agt daagen na de publicatie van deesen, van het gunt op deselve Passepoorten alsnog niet vervoert en is; verbiedende meede, dat nu voortaan geene Gouverneurs ofte Capiteinen, Officieren nogte Magiftraaten, hun en fullen onderwinden eenige Passepoorten te verleenen op het uitvoeren van eenigerhande Victuaille, Waaren ofte Koopmanschappen, buiten den Lande ende Steeden voornoemt; behoudelijk alleen, dat by de Gouverneurs ende Capiteinen in de Steeden ende Vlekken daar die zyn, wel fullen moogen verleent worden Paspoorten met goede kennisse ende by advis van de Overigheid van de Steeden, ofte den geenen die in elke Steede daar toe gefteelt fullen wor-

wörden, op andere Waaren ende Koopmanschappen geen Booter, Kaas, Hoppe nogte Zout weefende tot de waarde van vyftig guldens eens, ende daar beneeden, ende dat t'effens op eene reise ende t'eenemaal uit te voeren, sonder collusie ofte bedrog, daar af een iegelijk, des vermaant zynde, hem gehouden sal weesen te suiveren by Eede; van gelijken fullen by hunluiden wel gegeeven moogen worden Paspoorten op de Persoonen ende den passierenden Man, sulks versoekende, mits dat een iegelijk daar inne ende in alles diesaangaande hem altyds sal reguleeren na het gunt op de handelinge, ende van geen gemeenschap met den Vyand te houden, ende anders de toevoeringe beroerende, is gestatueert by andere Onse voorgaande Ordonnantien, die Wy verstaan te fullen blyven in haar vigueur in het gunt de selve by deesen niet en zyn verandert, sonder dat onder deesen nogte andere Onse Ordonnantien begreepen fullen zyn die Waaren en Koopmanschappen gekogt omme van de eene in de andere Steeden, Dorpen, Vlekken van Holland te vervoeren ende te slyten, nogte die Waaren ende Behoeften die by de Landluiden daagelijks uit de Steeden na haare oude gewoonte gehaald ende uitgevoerd worden, die Wy niet en willen met eenige onkosten van Paspoorten of Saufconduiten op haare Persoonen ofte Goederen belast te fullen worden: Ontbiedende ende beveelende wel expresselijk alle Gouverneurs van de Steeden, Capiteinen, Officieren ende Magistraaten, elks in sijn reguard, het inhouden van deese onse Ordonnantie te agtervolgen, op poene van te vervallen, ende met der daad gedeporteert te worden van haaren Staat ende Officie, ende voor nul ende van onwaarde gehouden te worden het gunt contrarie deeser by hunluiden gedaan, ofte by iemant van hunluiden verkregen mag zyn, ende booven dien gestraft te worden na geleegentheid der saaken, ende dit alles by provisie, ende tot anders met kennisse van saaken naader in deesen voorsien en geordonneert sal zyn: Ende ten einde niemant van deesen ignorantie en mag pretendeeren, soo lasten ende ordonneeren Wy U, het inhouden van deese te publiceeren alomme in de Steeden en Vlekken van Holland Ons toegedaan zynde, daar men gewoon is uitroepinge en publicatie te doen.

Gegeeven tot Delft, onder Onsen Zegel hier op gedrukt in Placaate, den tienden Maart in het jaar Ons Heeren vyftien honderd drie en seeventig.

Ondergeteekent,

Guillaume de Nassau.

Ende wat needer,

By bevel van sijne Excellencie.

Geteekent,

N. Bruninck.

PHILIPS, &c. Den eersten onsen geswooren Exploictier van de Kaamer van den Raade in Holland hier op versogt, Saluit. Alsoo tot Onser kennisse gekoomen is, dat door de uitvoeringe der Victuaille, ende naamentlijk des Koorns en Zouts, uit onsen Landen van Holland by de sommige, ook Ingezeeten, soo van de Steeden als van de Dorpen, omme haar gewin ende schaadelijke begeerlijkheid van haar eigen baate ende onbehoorlijk proffyt, met alle listigheid door heimelijke weegen ende

Placaat, houdende verbod teegens den uitvoer van Victuaille, Graanen ende Zout, uit den Lande van Holland.